

politiske Situation her i Folketinget i Særdeleshed med Strejfblik ud i Landet, og det finder jeg meget rigtigt, at man faar talt noget ud med hinanden om de Forhold, vi staa under, og hvorledes vi skulle gaa dem i Møde. Men derimod finder jeg det rigtigt, at dette Forslag behandles ganske efter sit eget Indhold og uden nogen Forbindelse med et andet Lovforslag, som jeg, hvad der er bekendt af tidligere Forhandlinger, er en bestemt Modstander af. Jeg tror det saa meget mere, som den søgte Forbindelse mellem disse Forslag, mellem Sukkerbestatningen og Fremme af Havelagers Udførsel efter dette Lovforslag, ikke holder Stik, og jeg tror derfor, som sagt, at vi ganske rolig kunne lade den forrige Debat ligge og gaa til denne paa det Grundlag, som er givet i dette Lovforslag. Der er givet et Grundlag, for saa vidt der er anvist en Tanke, men jeg tror, at Forslagsstillerne ikke have foretaget de sidste Overvejelser af den egentlige Debattion. Thi for mig staar det saaledes, som om Tanken var mere henslængt end omhyggelig udformet og begrundet i et brugeligt Lovforslag. Man har ligesom i Styndingen ikke taget det under fornøden Overvejelse, fordi man vilde bringe det sammen med noget andet, som det skulde følges med. Men det kunne vi jo drøfte nærmere, da der jo er Stadier nok paa dette Lovforslags Vej, hvor vi kunne faa Brug for alle vore Overvejelser.

Jeg vil da først begynde med at sige, at jeg ganske billiger Forslagets Tanke, for saa vidt den gaar i Retning af at skabe flere selvstændige Hjem. Jeg siger: For saa vidt den skulde gaa i den Retning; thi den skaber utvivlsomt ikke flere selvstændige Hjem. Men selv dette, at den gaar i Retning deraf og kan blive til nogen økonomisk Bistand eller blot til nogen Behagelighed for fattige Familier, saaledes som en af Forslagsstillerne udtrykte sig i Dag, er ogsaa nok værd at tage med, hvis man ikke kan naa noget bedre. Det var altsaa Hensigten i og for sig. Jeg vilde gjerne, da vi nu ere komne til et saadant Spørgsmaal, gøre et Par enkelte Bemærkninger om, hvordan Forholdet er med Hensyn til Fordelingen af Jord imellem Antallet af Personer, der bo paa Landet. Vi have af Proprietærer og Herremænd 1,954, som besidde 55,000 Tønder Hartkorn. Vi have fra 1 Tønde indtil 12 Tønder Hartkorn 71,678 Personer. Jeg bruger statistisk Tabelværk af 1888, der angiver Status den 1ste Januar 1885; jeg tror ikke, vi have noget nøjagtigere, i ethvert Tilfælde gør det ikke nogen væsentlig Forskel. Som jeg nævnte,

have vi af dem, som vi kalde Bønder, 71,678, men dette Tal deler jeg saaledes: fra 8—12 Tønder Hartkorn 3,718 Personer med i alt ca. 34,000 Tønder Hartkorn, fra 4—8 Tønder Hartkorn 24,220 Personer, med i alt 137,000 Tønder Hartkorn; fra 2—4 Tønder Hartkorn 23,131 Personer, med i alt 67,600 Tønder Hartkorn, og fra 1—2 Tønder Hartkorn 20,609 Personer, med i alt 29,000 Tønder Hartkorn. Hartkornstallene ere afrundede nedad. Nu komme vi til de forskellige Klasser af Husmænd. Husmændenes Antal med og uden Jord udgør 185,589 Personer. Den første Klasse bestaar af dem, som have fra $\frac{1}{4}$ —1 Tønde Hartkorn, den udgør 67,773 Personer, med i alt 34,000 Tr. Hartkorn; den anden Klasse, som har 2 Skæpper Hartkorn, bestaar af 82,487 Personer, med i alt 6,225 Tønder Hartkorn. Af jordløse Huse gives der 35,329. — Tager vi det samlet, saa ville De finde, at $\frac{7}{10}$ af Beboerne i hele Landet udenfor Købstaddistrikterne besidde ca. 40,000 Tønder Hartkorn, nemlig for Verne henved 19,000 og for Jylland 21,000 Tønder Hartkorn. Det vil altsaa udgøre i alt for Husmænd paa Verne noget over $\frac{1}{11}$ af det samlede Hartkorn, 201,391 Tønder; for Husmænd i Jylland ca. $\frac{1}{8}$ af det samlede Hartkorn, 168,000 Tønder, eller af det hele Lands Hartkorn, hvorom der her er Tale, ca. $\frac{1}{9}$, medens Besidderne af denne $\frac{1}{9}$ af Hartkornet udgør syv Tiendedel af alle Landboerne med selvstændigt Hjem. Disse ca. 86,000 Husmænd og Snderster paa Landet i Danmark — Snderster og Husmænd med og uden Jord — besidde væsentlig mindre Hartkorn end ca. 2,000 Herremænd og Proprietærer. Disse Tal ere ikke udtagne i Brøkdelen — jeg mener ikke, det er nødvendigt — det er blot taget i større Træk.

Naar vi nu spørge, hvor mange af disse Beboere — ialt som nævnt af store og smaa Besiddere, 260,000 Beboere, — dette Lovforslag sigter paa at komme til Gode, da kan dette efter de statistiske Oplysninger, jeg kender, ikke afgøres med fuldstændig Bestemthed. Jeg skal herom gøre nogle Bemærkninger. — Det er interessant at lægge Mærke til, at den første Klasse af Husmændene paa Verne, nemlig dem mellem 2 Skæpper og 1 Tønde Hartkorn, gennemsnitlig har ca. 4 Stp. Hartkorn, og at samme Klasse i Jylland har $4\frac{1}{4}$ Stp. Hartkorn i Gennemsnit. Den anden Klasse Husmænd med fra et Fjerdinglar til 2 Stp. Hartkorn har paa Verne i Gennemsnit 1 Stp. Hartkorn, og ligesaa i Jylland 1 Stp. Hartkorn. Den 3dje Klasse med under et Fjerdinglar Hartkorn har ligeledes mærkbarlig nok paa Verne